విప్రసంవర్ధనీ మండలి, విజయవాడ

ఆశయములు

1. విప్రులకు స్వకర్మానుష్ఠానమునందు శ్రద్ధను కలుగ చేయుట.
2. కర్మభక్తి జ్ఞానవైరాగ్యములందు విప్రులకు ఆసక్తిని పెంపొందించుట.
3. యజ్ఞయాగాదులను, సప్తాహములను, భజన సంకీర్తనలు వగైరా కార్యక్రమములను నిర్వహించుట.
4. సంస్కృత భాషాభివృద్ధికి పాటుబడుట.
5. గ్రంథములను ప్రచురించుట, మండలి తరఫున మాసపత్రికను నిర్వహించుట.
6. విప్రులలో (ముఖ్యముగా స్మార్తులలో) సంఘీభావమును పెంపొందించి వారిలో వారికి వివాహ సంబంధములకు అవకాశము కలిగించుట.
7. అర్హులైన విప్ర విద్యార్థులకు విద్యాబోధన ఉపాధి సౌకర్యములు కలుగచేయుట.
8. యతులను గౌరవించి వారికి తగిన వసతులను కలుగ చేయుట.
9. చతుర్థాశ్రమమగు సన్న్యాస ఆశ్రమావశ్యకతను గురించి ప్రచారము చేయుట.
10. విప్ర సంఘాభివృద్ధికి అవసరమైన అన్ని కార్యక్రమములను నిర్వహించుట.

హరిః ఓమ్

అగ్నికార్యమ్

సస్వరము – అర్థేన సహ

శ్రీశ్రీశ్రీ ప॥ ప॥ విమలానందభారతీ॥ స్వామినా

పరిష్కృతము

విప్ర సంవర్ధనీ మండలి.

12—28—28, కాశీశ్వరరావు రోడ్డు,

సూర్యారావు పేట,

విజయవాడ - 520 002.

హరిః ఓమ్

తమిళనాడు కుర్తాళం శ్రీ సిద్ధేశ్వరీ ఉత్తర పీఠాధిపతులు ప. ప. జగద్గురు శ్రీశ్రీశ్రీ విమలానందభారతీ|| స్వాములవారి శుభాశీస్సులు.

సర్వేశ్వరుని కరుణా కటాక్షమున నేటి విప్రులు పుత్ర పౌత్ర ధన ధాన్య ఉద్యోగ వ్యాపారాది ఐశ్వర్యములతో కొందరు వృద్ధిపొందుచుండ, కొందరు సామాన్య పరిస్థితులలో వారి ధర్మములు నెరవేర్చజాలక నిత్య జీవనములు సరిగా జరుగక యిక్కట్లపాలై యుండగా, రాజకీయములలో విప్రేతర వాతావరణము ప్రబలుచుండగా క్రమముగా వేదశాస్త్ర సదాచార సంపత్తులు క్షీణించుచున్నవిగాన బుద్ధిమంతులైన, ఉదారులైన సంపన్నులైన విప్రులెల్లరు యీ సంఘ క్షేమమును వారివారికి తోచినరీతిగ ప్రోత్సహించెదరని అందుకు అనుగుణముగా యిట్టి సభలు, పరిషత్తులు, యజ్ఞయాగాది క్రతువులు, సప్తాహములు, సామూహిక భజన సమావేశములు నిర్వర్తించునట్లుగా యీ విప్రసంవర్ధనీ మండలిని విజయవాడలో కొందరు ప్రముఖ విప్రులు నెలకొల్పినందుకు ఎంతయు ముదావహము. ఇది దిన దినాభివృద్ధిగ తేజరిల్లుగాక అని మా నారాయణ స్మరణలు.

ఓం తత్సత్.

మకాం - విజయవాడ,
ది. 11-8-84.

(సం) విమలానంద భారతీ|| స్వామి.

ఓం

అగ్నికార్యమ్

హరిః ఓమ్

ఆచమ్య :- (ఆచమనముచేసి)

1. ఓం కేశవాయ స్వాహా
2. ఓం నారాయణాయ స్వాహా
3. ఓం మాధవాయ స్వాహా
4. గోవిందాయ నమః
5. విష్ణవే నమః
6. మధుసూదనాయ నమః
7. త్రివిక్రమాయ నమః
8. వామనాయ నమః
9. శ్రీధరాయ నమః

10. హృషీకేశాయ నమః

11. పద్మనాభాయ నమః

12. దామోదరాయ నమః

13. సంకర్షణాయ నమః

14. వాసుదేవాయ నమః

15. ప్రద్యుమ్నాయ నమః

16. అనిరుద్ధాయ నమః

17. పురుషోత్తమాయ నమః

18. అధోక్షజాయ నమః

19. నారసింహాయ నమః

20. అచ్యుతాయనమః

21. జనార్దనాయ నమః

22 ఉపేంద్రాయ నమః

23. హరయే నమః

24. శ్రీకృష్ణాయ నమః ॥

శ్లో॥ ఉత్తిష్ఠన్తు భూత పిశాచాః
ఏతే భూమి భారకాః
ఏతేషా మవిరోధేన
బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥

(‘హ్మ’ను ‘మ్హ’గా పలుకవలెను. ‘హ’ కారముపైన వచ్చేది ‘మ’ కార, ‘న’ కారములు ముమ్మందు పలికి, తదుపరి ‘హ’ కారము పలుకవలెను. దీనిని జ్వాలాపింఛ సంయోగ మందురు.)

ఉదా.- బ్రహ్మ - బ్రమ్హ గా పలుకవలెను.
జిహ్మ - జిమ్హ గా పలుకవలెను.
వహ్నిః - వన్హిః - వన్నిహిః గా పలుకవలెను.
మధ్యాహ్నం - మధ్యాన్హం గా పలుకవలెను.)

ప్రాణాన్ ఆయమ్య - (ప్రాణాయామముచేసి అనగా పూరక - కుంభక - రేచకములు మెల్లమెల్లగా దిగువ మంత్రమును మూడుపర్యాయములుచేసి)
ఓం భూః - ఓం భువః - ఓగ్ం సువః - ఓం మహః - ఓం జనః - ఓం తపః

ఓగ్ం సత్యం

ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం ।

భర్గో దేవస్య ధీమహి ।

ధియో యో నః ప్రచోదయాత్ ॥

ఓమాపో జ్యోతీ రసోఽమృతం

బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ।

("ᳲ" గుర్తును ఉపధ్మానీయమందురు. విసర్గపైన "ప, ఫ" లు వచ్చినచో విసర్గకు యుఫ్ ధ్వని వచ్చును. ఇటుల మున్ముందు మెల్లగా శ్రద్ధతో పలుకవలెను).

అస్మిన్ శుభదినే శుభసమయే, శుభముహూర్తే, మమ శ్రౌత స్మార్త కర్మానుష్ఠాన యోగ్యతా సిద్ధ్యర్థం నూతన యజ్ఞోపవీత ధారణం కరిష్యే ॥

యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ।

ప్రజాపతేర్యత్సహజం పురస్తాత్ ।

ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం ।

యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః ॥

(ఇటులనే ద్వితీయ, తృతీయ యజ్ఞోపవీతములను గృహస్థులు ధరింపవలెను బ్రహ్మచారులకు ఒక్క యజ్ఞోపవీతము చాలును.

2. అథ జీర్ణోపవీత విసర్జనము. (పాత యజ్ఞో [illegible]తము నీ దిగువ మంత్రము పఠించుచు విసర్జింపవలెను).

శ్లో॥ ఉపవీతం ఛిన్నతంతుం

జీర్ణం కశ్మల దూషితం

విసృజామి యశో బ్రహ్మ

వర్చో దీర్ఘాయురస్తుమే ॥

ఇతి - జీర్ణముపవీతం ఉన్ముచ్య జలే విసృజ్య ద్విరాచామేత్ ।
(పాత యజ్ఞోపవీతమును తీసి గ్లాసులో నీటిలోనుంచి తదుపరి కూప, తటాక, నదులలో పారవేయవలెను.)

ఆచమ్య - ఓం - ఓం - ఓం కేశవాయస్వాహా ....

శ్రీ కృష్ణాయనమః ॥

ప్రాణాన్ ఆయమ్య - ఓం భూః - ఓం భువః - ఓగ్ం సువః - ఓం మహః - ఓం జనః - ఓం తపః - ఓగ్ం సత్యం - తత్సవితుర్వరేణ్యం - భర్గోదేవస్య ధీమహి - ధియోయోనః ప్రచోదయాత్ - ఓమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్ ॥

ఓం ఓం ఓం - ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టే, మమ దురితక్షయార్థం, చతుర్విధ పురుషార్థ సిద్ధ్యర్థం, అస్మిన్ వర్తమాన వ్యవహార చాంద్రమానే రక్తాక్షి నామ సంవత్సరే, దక్షిణాయనే, వర్ష ఋతౌ, శ్రావణ మాసే శుక్లపక్షే పౌర్ణమాస్యాం శ్రవణ నక్షత్రే, మందవాసరే, శుభ తిథౌ, శుభయోగే, శుభకరణే, బ్రహ్మశ్రీ .... గోత్రః .... శర్మాభిధేయః, ధర్మపత్నీ సమేతోఽహం, శ్రీ .... గోత్రస్య .... శర్మాభిధేయస్య, ధర్మపత్నీ సమేతస్య అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే ॥

1. అథ స్థండిల కరణమ్ -

శ్వేత తండుల చూర్ణేన ప్రాదేశమాత్రం స్థండిలం చతురశ్ర మండలం కల్పయిత్వా - (తెల్లబియ్యపు పిండితో జానెడు జానెడుగా చతురశ్రముగా (నలుచదరముగా కల్పించి (అలికినట్లుగా అలంకరించి)

2. ఉల్లేఖనం :-

ద్వాభ్యాం దర్భాభ్యాం ఉల్లిఖ్య (రెండు దర్భలచే గీయవలెను)

శ్లో॥ ప్రాచీః పూర్వముదక్ సంస్థం
దక్షిణారంభం ఆలిఖేత్ ।
అథోదీచీః పురస్సంస్థం
పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ॥

(మొట్టమొదట ప్రాగ్రేఖలు (తూర్పుగా గీతలు) రెండు దర్భలతో మూడుసారులు గీచి, దక్షిణమున నారంభించి ఉత్తరమునకు సమాప్తిచేయవలెను. పిమ్మట ఉత్తర దిగ్రేఖలు, పశ్చిమమున నారంభించి తూర్పున సమాప్తి చేయవలెను.)

శ్లో॥ అవాక్కరోఽభ్యుక్ష్య నిధాయ వహ్నిం ।
ఉత్సిచ్యతేఽవోక్షణతోయశేషం ।
ప్రాక్తోయ మన్యన్నిదధాత్యుదగ్వా ।
యథాబహిస్స్యాచ్చ పరిస్తరాణామ్ ॥

3. ఉదక ప్రోక్షణం -

"అవాక్కరోఽభ్యుక్ష్య" (అధోహస్తుడై (అనగా ముఖము వంచి) నీటిని చిలికించి)

4. అగ్నివిధానం -

"విధాయ వహ్నిం" (వహ్నిం - గా చదువవలెను) (వంట యింటినుండి అగ్నిని తెచ్చి, స్థండిలమందుంచి - (పిండితో అలికిన ప్రదేశమే స్థండిలము).

5 ఉక్ష శేషోదక వినయం -

"ఉత్సిచ్యతేఽవోక్షణతోయశేషం" - (అభ్యుక్షణము చేయగా మిగిలిన జలమును పైకి ఎగరచల్లి - అనగా పైపైన చల్లవలయును.

6. ఉదకపాత్ర వినయం -

"ప్రాక్తోయ మన్యన్నిదధాతి ఉదగ్వా యథా బహిస్స్యాచ్చ పరిస్తరాణాం" - (పరిస్తరములకు వెలుపల నుండునటుల జలపాత్రము నొకదానిని తూర్పునగాని, ఉత్తరమునగాని యుంచవలెను.)

7. జ్వాలాకరణం -

అగ్నిమిధ్వా - (అగ్నిని విసరి, జ్వాలను పుట్టించి)

8. అగ్నిప్రార్థనా -

ఓం చత్వారిశృంగాత్రయో అస్యపాదా ద్వే శీర్షే,

సప్తహస్తాసో అస్య ।

త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతి

మహాదేవో మర్త్యాగ్ం ఆవివేశ ।

1. శ్లో॥ సప్తహస్తశ్చతుశ్శృంగః సప్తజిహ్వో ద్విశీర్షకః ।
త్రిపాత్, ప్రసన్న వదనః సుఖాసీన శ్శుచిస్మితః ॥

2. శ్లో॥ స్వాహాన్తు దక్షిణే పార్శ్వే దేవీం వామే స్వధాం తథా।
బిభ్రత్ దక్షిణహస్తైస్తు శక్తిమన్నం స్రుచం స్రువం ॥

3. శ్లో॥ తోమరం వ్యజనం వామైః ఘృతపాత్రన్తు ధారయన్।
మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహౌజసం ॥

4. శ్లో॥ ధూమధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చిః సర్వకామదం।
ఆత్మాభిముఖమాసీనం ఏవం ధ్యాయే హుతాశనం ॥

9. సమ్ముఖీకరణం - (ఈ రాబోవు మంత్రముచే జలమును అక్షతలను గ్రహించి, అగ్నికి తూర్పున జలమును, పడమట అక్షతలను వదలవలయును.)

ఓం ఏషహిదేవః ప్రదిశోనుసర్వాః
పూర్వోహిజాతః స ఉగర్భే అంతః।
సవిజాయమాన స్సజనిష్యమాణః
ప్రత్యఙ్ముఖా స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః ॥

ప్రాఙ్ముఖాగ్నే - మమ, అభిముఖోభవ - సుముఖోభవ - సుప్రసన్నోభవ - వరదోభవ - యథోక్తజిహ్వయా హవిర్గృహాణ ॥ (అనుచు అగ్నిని సమ్ముఖునిగా చేసికొని)

10. అలంకరణం -

ఓం భూర్భు .... యాత్ ॥ సోదకేన పాణినా ప్రదక్షిణమగ్నిం పరిసమూహ్య। (ప్రదక్షిణముగా (చుట్టుగా) ఉదకపాణియై, అగ్నికిచుట్టుతుడిచి) (అగ్నిపైపుల నక్షతలను వదలవలెను)

అగ్నయే నమః (తూర్పున), హుతవహాయనమః (ఆగ్నేయమున), హుతాశనేనమః (దక్షిణమున), కృష్ణవర్త్మనే నమః (నైరృతి దిక్కున), దేవముఖాయనమః (పశ్చిమమున), సప్తజిహ్వాయనమః (వాయువ్యమున), వైశ్వానరాయనమః (ఉత్తరమున), జాతవేదసేనమః। (ఈశానమున)

11. పరిస్తరణ విధిః -

ప్రాగగ్రైః దర్భైః అగ్నిం పరిస్తృణాతి। ప్రాగుదక్ అగ్రైర్వా। దక్షిణాన్ ఉత్తరాన్ కరోతి। ఉత్తరాన్ అధరాన్। (అగ్నికి చుట్టును ప్రాగగ్రములుగాగాని ఉత్తరాగ్రములుగాగాని దర్భల నుంచవలెను. దక్షిణమున పైనుండునట్లుగాను, ఉత్తరమున క్రింద నుండునట్లుంచవలెను).

12. పాత్రాసాదనం -

"ఉత్తరేణాగ్నిం దర్భాన్ సగ్ంస్తీర్య" - (ఉత్తరమున దర్భలను పరచి

"ద్వంద్వం న్యంచి పాత్రాణి ప్రయునక్తి, దేవసంయుక్తాని"- (ఆ దర్భలమీద రెండేసి పాత్రలను జంటగా బోర్లిగిలియుండునట్లుంచవలెను).

"దర్వీం, ఆజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీం ప్రణీతం ఇతరదర్వీం। ఇధ్మంచ - (ఆ పాత్రలు ఏవియన : 1) స్రుక్కు, 2) ఆజ్యపాత్ర, 3) ప్రోక్షణీపాత్ర, 4) స్రువము మరియు సమిధలను కూడ)

పవిత్రకరణం -

అప్రచ్ఛిన్నాగ్రౌ, అనన్తర్గర్భౌ, దర్భౌ, ప్రాదేశమాత్రే పవిత్రే కురుతే । తృణం కాష్ఠంవా అన్తర్ధాయ, ఛినత్తి (ననఖేన) । అప ఉపస్పృశ్య । అద్భిరనుమృజ్య ।

(విరుగని కొనలు గలిగి, లోపల గర్భములేని రెండు దర్భల చేత జానెడు కొలతగల రెండు పవిత్రములను చేయవలెను (ఒకవిధమైన దర్భముడి చేయవలెను) మిగిలిన దర్భశేషమును తృణముగాని, కర్రగాని అడ్డముగానుంచి ఛేదించవలెను(సాధారణముగా చెంబు అంచుమీద త్రుంపవలెను). గోటితో త్రుంపరాదు । నీటిని తాకి ఆ పవిత్రములను నీటితో తుడిచి)

14. ప్రోక్షణీ సంస్కారః -

1. ప్రోక్షణ్యాం అవధాయ । (ప్రోక్షణపాత్రమందు పవిత్రముల నుంచి)
2. ప్రోక్ష్య । (నీటచే ప్రోక్షించి - చల్లి)
3. తస్యాం అప ఆనీయ ।(ఆ పాత్రయందు ఉదకముమపోసి)
4. హస్తయోః అంగుష్ఠః ఉపకనిష్ఠికాభ్యాం ఉదగ్రగ్రేగృహీత్వా। (బొటనవ్రేలితోను చిటికినవ్రేలికి ప్రక్కనుండు వ్రేలితోను ఉత్తరపు కొనలుగల పవిత్రములను (చేతికి) తీసికొని
5. ప్రాచీః త్రిరుత్పూయ । (ప్రాగ్దిశలయం దారంభించి పడమటి దిక్కునకు నెట్టి - ఇటుల ముమ్మారుచేసి)
6. అభిమంత్ర్య । (అభిమంత్రించి-రెండవ చేతితో బోర్లించి)

7. ఉత్తానాని పాత్రాణి పర్యావృత్య । (ఉత్తరదిక్కునయున్న బోర్లించియున్న పాత్రముల (చూ - 12 అయిటము), వెలికిలగా త్రిప్పిపెట్టి)
8. విస్రస్య ఇధ్మం । (సమిధలకట్ట ముడివిప్పి)
9. త్రిః ప్రోక్షతి । (ముమ్మారు ప్రోక్షించి)
10. శేషం ఉత్సిచ్య । (మిగిలిన ఉదకమును ప్రోక్షణీపాత్రమందు పారబోసి)

15. పూర్ణపాత్ర సంస్కారః - పూర్ణపాత్ర మాదాయ । (పూర్ణపాత్రము గ్రహించి)

అపరేణాగ్నిం పవిత్రాన్తర్హితే పాత్రే అప ఆనీయ । (అగ్నికి పడమరవైపున నున్న, పవిత్రముచే కప్పియున్న పాత్రమందు నీటనిపోసి)

ఉదక్ అగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం త్రిరుత్పూయ । (ఉత్తరపు కొనలుగానున్న పవిత్రముల రెంటితో ముమ్మారు పైకి క్రిందికి ఉత్పవనముచేసి (చూ. 14-5)

సమం ప్రాణైః హృత్వా । (సమముగా పైకెత్తిచూచి)

ఉత్తరేణాగ్నిం దర్భేషు సాదయిత్వా । (ఉత్తరముననున్న అగ్నికణమును దర్భలవద్దనుంచి)

దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య । (దర్భలచేతపూర్ణపాత్రను కప్పియుంచి)

16. బ్రహ్మాసనవిధిః -

బ్రాహ్మణం (పురోహితం) దక్షిణతో

దర్భేషు నిషాద్య । (బ్రాహ్మణుని, పురోహితులవానిని పరచిన దర్భలపై కూర్చుండబెట్టి)

17. ఆజ్య సంస్కారః -

1. ఆజ్యం విలాప్య । (నేతిని కరగబెట్టి)
2. అపరేణాగ్నిం పవిత్రాన్తర్హితాయాం ఆజ్యస్థాల్యాం ఆజ్యం నిరూప్య । (అగ్నికి పడమటివైపున పవిత్రముచేత కప్పబడియున్న ఆజ్యపాత్రయందు నేతిని పోసి)
3. తేషు అధిశ్రిత్య । (నిప్పులందు ఆజ్యపాత్రను పెట్టి)
4. జ్వలతాతృణేన అధోగామిన్యా దీప్త్యా (దర్భజ్వాలతో)
5. ఆజ్యే ప్రతిఫలీకృత్య । (మండుచున్న తృణముయొక్క క్రిందికి ప్రసరించిన కాంతిచేత నేతియందు ప్రతిబింబము కలుగునట్లు చేసి)
6. ద్వేదర్భాగ్రే ప్రచ్ఛిద్య । (రెండు దర్భల కొనలు త్రుంచి)
7. ప్రక్షాల్య । (ఆ దర్భకొనలను నీటిలో కడిగి)
8. అప ఉపస్పృశ్య । (నీటిని తమ తాకి)
9. ఆజ్యే ప్రాస్య । (ఆదర్భకొనలను నేతియందుంచి)
10. త్రిపర్యగ్నికృత్వా । (ఒక దర్భను వెలిగించి ఆ యాజ్యపాత్రను ముమ్మారు చుట్టిత్రిప్పి)
11. ఉదక్ ఉద్వాస్య । (ఆజ్యపాత్రను ఉత్తరవైపుగాపెట్టి)
12. అంగారాన్ ప్రత్యూహ్య । (అంతకుపూర్వము తీసియుంచిన నిప్పును తిరిగి అగ్నియందుంచి)
13. ఉదక్ అగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహారం అజ్యం త్రిరుత్పూయ । (ఉత్తరపుకొనలు గలిగిన రెండు పవిత్రములచేత మాటిమాటికి ముమ్మారు నేతితో ఉత్పవనము చేసి (చూ 14-5)

14. పవిత్రగ్రంథింవిస్రస్య । (పవిత్రములయొక్కముడినివిప్పి)
15. ప్రక్షాల్య । (ఆ పవిత్రదర్భల నీటితో కడిగి)
16. ప్రాగగ్రాం అగ్నౌపవిత్రే అనుప్రహరతి । (ఆ పవిత్ర దర్భలను అగ్నిలో తూర్పుకొనలు కలుగునటుల అగ్నియందు పడవేయవలెను.)

18. స్రుక్ స్రువ సంస్కారః -

1. యేన జుహోతి తదగ్నౌ ప్రతితప్య । (దేనిచేత హోమము చేయబోవుచున్నాడో దానిని (స్రుక్-స్రువములను) అగ్నియందు కొంచెము కాచి (బోర్లగా అగ్నికి చూపించి)
2. దర్భైః సమ్మృజ్య । (దర్భలచే తుడిచి)
3. పునః ప్రతితప్య । (మరల అగ్నిచే కాచి)
4. ప్రోక్ష్య । (వాటిపైన నీటినిచల్లి)
5. నిధాయ । (వాటిని తన ముందుంచుకొని)
6. దర్భాన్ అద్భిః సగ్ంస్పృశ్య । (దర్భలను నీటితోతాకి)
7. అగ్నౌ ప్రహరతి ।(అగ్నియందు హోమముచేయవలెను)

19. ఇధ్మ సంస్కారః :-

ఇధ్మమాదాయ । (ఇధ్మముల గ్రహించి)

పరిధీన్ పరిదధాతి । (పరిధుల నుంచవలెను (హద్దుల హద్దులుగా నుంచవలెను)

స్థవిష్ఠో మధ్యమః అణీయాన్ ద్రాఘీయాన్ దక్షిణార్ధః । అణిష్ఠో హ్రసిష్ఠః ఉత్తరార్ధః । (పెద్దసమిధను మధ్యమందు చిన్నదినీ, పొడుగైనదిన్నీ దక్షిణమందు, మరొక చిన్నది, పొట్టిదానిని ఉత్తరమందు-

ఉదగగ్రం మధ్యమం । (ఉత్తరమధ్యమందు)
ప్రాగగ్రౌ ఇతరౌ మధ్యమం పరిధిం ఉపస్పృశ్య । (తూర్పున రెంటిని, మధ్యము పరిధినితాకి,
పురస్తాత్ ఊర్ధ్వేద్వే ఆఘారసమిధౌ దధాతి । (ముందు రెండు ఆఘార సమిధల నుంచవలెను)

20. పూర్వ పరిషేచన విధిః :-

1. అగ్నిం పరిషించతి । (అగ్నికి నలుదిక్కులందు ఉదకముతో తుడువవలెను)
2. అదితేఽను మన్యస్వ - ఇతి దక్షిణతః ప్రాచీనం । (దక్షిణవైపున తూర్పువరకు నీటిని పొడుగుగాచల్లవలెను)
3. అనుమతేఽను మన్యస్వ - ఇతి పశ్చాత్ ఉదీచనం । - (పడమటివైపున ఉత్తరవైపువరకు నీటిని పొడుగుగా చల్లవలెను)
4. సరస్వతేఽనుమన్యస్వ - ఇతి ఉత్తరతః ప్రాచీనం । (ఉత్తరవైపునతూర్పువరకు నీటిని పొడుగుగాచల్లవలెను)
5. దేవసవితః ప్రసువ - ఇతి సమన్తం । (ఈ మంత్రమును చెప్పుచు అగ్నిచుట్టు పరిషేచనము చేయవలెను)

21. అగ్నౌ ప్రక్షేపణం :-

ఇధ్మమాధాయ -

22. ఆజ్యగ్రహణం -

ఇతర దర్వీమాదాయ - ఉత్తరపరిధి సన్ధిం అన్వవహృత్య । ప్రజాపతిం మనసాధ్యాయన్ దక్షిణతః ప్రాంచం ఋజుగ్ం సంతత మాఘారయతి । "ప్రజాపతయ ఇదం - నమమ"

ప్రధానదర్వీమాదాయ । ద్వితీయమైన్ద్రిం ఇతర పరిధి సన్ధిం అన్వవహృత్య । ప్రాగుదంచ - "ఇంద్రాయేదం - నమమ"

23. ఆజ్యభాగౌ -

ఏకం । ద్వే । త్రీణి । చత్వారి ।

అగ్నయే స్వాహా । ఇత్యుత్తరార్ధ పూర్వార్ధే । అగ్నయే ఇదం నమమ ।

సోమాయ స్వాహా । ఇతి దక్షిణార్ధ పూర్వార్ధే । సోమాయేదం నమమ । సమం పూర్వేణ ।

24. తండుల హోమః :-

హస్తేన ఏతే ఆహుతీ తండులై యవైర్వా జుహుయాత్- (చేతితో బియ్యమునుగాని యవలనుగాని గైకొని (రెండు భాగములుచేసి) రెండాహుతులను హోమము చేయవలెను)

1. అగ్నయే స్వాహా ॥ అగ్నయ ఇదం నమమ-మధ్యేఽగ్నౌ జుహోతి.(ఒకభాగము తండులమును అగ్ని మధ్యయందు హోమ మొనర్పవలెను)

2. అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥ అగ్నయే స్విష్టకృతఇదం నమమ - అగ్నేరుత్తర పూర్వదేశే జుహోతి- ఈ మంత్రముతో మిగిలిన తండులములను ఈశాన్యభాగమున అగ్నిలో హోమము చేయవలెను.

25. ఉపాకర్మ ప్రకరణం :-

నివీతీ భూత్వా పవిత్రపాణిః సదర్షిపూజాం కృత్వా సదర్షీగ్ం స్తర్పయేత్ -

1. ప్రజాపతిం కాండర్షిం తర్పయామి తర్పయామి
2. సోమం కాండర్షిం తర్పయామి తర్పయామి
3. అగ్నిం కాండర్షిం ,, ,,
4. విశ్వాన్ దేవాన్కాండర్షీం ,,
5. సాగ్ంహితీ ర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి ,,
6. యాజ్ఞికీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి ,,
7. వారుణీర్దేవతా ఉపనిషద స్తర్పయామి ,,
8. బ్రహ్మాణగ్గ్ం స్వయంభువం తర్పయామి ,,
9. సదసస్పతిం తర్పయామి తర్పయామి ॥

తర్పయిత్వా । ఉపవీతీభూత్వా । తతోఽగ్నేరుపసమాధానాది ఆజ్యభాగాంతే ముఖాహుతిగ్ం హుత్వాఽన్వారబ్ధేష్వంతే వాసిషు సవాజ్యాహుతిర్జుహోతి।సర్వేనివీతినః । (దిగువరీతిగా హోమము)

1. ప్రజాపతయే కాండర్షయే స్వాహా । - ప్రజాపతయే కాండర్షయ ఇదం - నమమ-
2. సోమాయ కాండర్షయే స్వాహా ॥ - సోమాయ కాండర్షయ ఇదం - నమమ -
3. అగ్నయే కాండర్షయే స్వాహా ॥ అగ్నయే కాండర్షయ ఇదం నమమ -

4. విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండర్షిభ్యస్స్వాహా ॥ - విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండర్షిభ్య ఇదం - నమమ -
5. సాగ్ంహితీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్స్వాహా ॥ సాగ్ంహితీభ్యోదేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం- నమమ,
6 యాజ్ఞికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్స్వాహా ॥ యాజ్ఞికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య - ఇదం నమమ
7. వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యస్స్వాహా ॥ వారుణీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్య ఇదం - నమమ -
8. బ్రహ్మణే స్వయంభువే స్వాహా ॥ - బ్రహ్మణే స్వయంభువ ఇదం - నమమ
9. సదసస్పతిమద్భుతం ప్రియమింద్రస్య కామ్యం । సనిం మేధామయాశిషగ్ం స్వాహా ॥-సదసస్పత ఇదం-నమమ-

26. జయాది హోమములు - (తరువాత పాఠములో చెప్పబడును)

27. ఉత్తర పరిషేచనం :-

1. అదితేఽన్వమగ్గ్స్థాః

2. అనుమతేఽన్వమగ్గ్స్థాః

3. సరస్వతేఽన్వమగ్గ్స్థాః

4. దేవ సవితః ప్రాసావీః

28. ఉపస్థానం :-

అగ్నేత్వన్నో అన్తమః । ఉతత్రాతా శివోభవవరూథ్యః।
తంత్వాశోచిష్ఠదీదివః।సుమ్నాయనూనమీమహేసఖిభ్యః।
వసురగ్నిర్వసుశ్రవాః। అచ్ఛానక్షిద్యుమత్తమోరయిన్దాః।
సనోబోధి శ్రుధీహవమురుష్యాణో అఘాయత సమ
స్మాత్ ॥

29. అనాజ్ఞాతాది మంత్రపఠనమ్ :-

హోమసాద్గుణ్యార్థం అనాజ్ఞాతత్రయ మన్త్రజపం కరిష్యే ॥

1. అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్యక్రియతే మిథు ।
అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథం ॥

2. పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః ।
అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథం ॥

3. యత్పాకత్రా మనసా దీనదక్షానయజ్ఞస్యమన్వతేమర్తాసః
అగ్నిష్టద్ధోతా క్రతువిద్విజానన్ యజిష్ఠోదేవాగ్ం ఋతు
శోయజాతి ॥

30. ఈశ్వరార్పణం :-

అనేన ప్రాతరౌపాసన హోమేన జపేనచ భగవాన్ సర్వా
త్మకః శ్రీ యజ్ఞేశ్వర స్సుప్రీణాతు । (ఇతి జలాక్షతాన్ విసృ
జతి) - (ఈ మంత్రముతో జలాక్షతల క్రింద విడువవలెను.)

31. ప్రార్థనా - అభివాదనం చ :-

స్వస్తి - శ్లో॥ శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం
విద్యాం బుద్ధి శ్రియం బలం
ఆయుష్యం తేజ ఆరోగ్యం
దేహి మే హవ్యవాహన ॥

శ్లో॥ యస్య స్మృత్యాచ నామోక్త్యా
తపో హోమ క్రియాదిషు
న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి
సద్యోవందే హుతాశనం ॥

శ్లో॥ మంత్రహీనం క్రియాహీనం
భక్తిహీనం హుతాశన ।
యద్ధుతం తు మయాదేవ
పరిపూర్ణం తదస్తుతే ॥

చతుస్సాగర పర్యంతం గో[illegible]బ్రాహ్మణేభ్యః శుభం భవతు ....
అభివాదయే ॥

కాయేనవాచా మనసేన్ద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనావా ప్రకృతే స్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

(జలాక్షతలు క్రింద విడువవలయును.)
(అగ్నికి ముమ్మారు ప్రదక్షిణము చేయవలెను.)

ఓం శాన్తిశ్శాన్తిః.

అథ జయాదయః

1. ఓం చిత్తంచ స్వాహా - చిత్తాయేదం న మమ
2. ఓం చిత్తిశ్చ స్వాహా - చిత్త్యాయిదం న మమ
3. ఓం ఆకూతంచ స్వాహా - ఆకూతాయేదం న మమ
4. ఆకూతిశ్చ స్వాహా - ఆకూత్యాయిదం న మమ
5. విజ్ఞాతం చ స్వాహా - విజ్ఞాతాయేదం న మమ
6. విజ్ఞానం చ స్వాహా - విజ్ఞానాయేదం న మమ
7. మనశ్చ స్వాహా - మనస ఇదం న మమ
8. శక్వరీశ్చ స్వాహా - శక్వరీభ్య ఇదం న మమ
9. దర్శశ్చ స్వాహా - దర్శాయేదం న మమ
10. పూర్ణమాసశ్చ స్వాహా - పూర్ణమాసాయేదం న మమ
11. బృహచ్చ స్వాహా - బృహత ఇదం న మమ
12. రథంతరంచ స్వాహా - రథంతరాయేదం న మమ

13. ప్రజాపతి ర్జయానిన్ద్రాయ వృష్ణే ప్రాయచ్ఛ దుగ్రః
పృతనా జ్యేషు తస్మైవిశస్సమనన్త సర్వాస్స ఉగ్ర స్స
హివ్యో బభూవ స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం నమమ

అభ్యాతానాః

1. ఓం అగ్నిర్భూతానా మధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మిన్ నక్షత్రే స్యామా శిష్య
స్యాం పురోధాయామస్మిన్ కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ం
స్వాహా - భూతానామధిపతయే అగ్నయ ఇదం నమమ.

2. ఓం ఇంద్రో జ్యేష్ఠానాం అధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా । జ్యేష్ఠానాం అధిపతయే
ఇంద్రాయేదం నమమ

3. ఓం యమః పృథివ్యా అధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - పృథివ్యా అధిపతయే
యమాయేదం నమమ

4. ఓం వాయుర న్తరిక్షస్యాధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ అస్మిన్నక్షత్రే స్యామా
శిష్యస్యాం పురోధాయాం అస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూ
త్యాగ్ం స్వాహా। అన్తరిక్షస్య అధిపతయే వాయవ ఇదం
నమమ

5. ఓం సూర్యోదివోఽధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - దివోధిపతయే సూర్యా
యేదం నమమ

6. ఓం చన్ద్రమా నక్షత్రాణాం అధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా । నక్షత్రాణా మధిపతయే
చంద్రమస ఇదం నమమ

7. ఓం బృహస్పతిర్బ్రహ్మణోధిపతిః -
సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - బ్రహ్మణోధిపతయే
బృహస్పతయ ఇదం నమమ

8. ఓం మిత్ర స్సత్యానామధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ అస్మిన్నక్షత్రే స్యామా
శిష్యస్యాం పురోధాయాం అస్మిన్ కర్మన్నస్యాం దేవ
హోత్యాగ్‌ం స్వాహా । సత్యానామధిపతయే మిత్రా
యేదం నమమ

9. ఓం వరుణోపామధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - అపామధిపతయే వరుణా
యేదం నమమ

10. ఓం సముద్రస్స్రోతా నామధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా . స్రోతానామధిపతయే
సముద్రాయేదం నమమ

11. ఓం అన్నగ్‌ం హి సామ్రాజ్యానాం అధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - సామ్రాజ్యానాం అధి
పతయే అన్నాయేదం నమమ

12 ఓం సోమ ఓషధీనా మధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - ఓషధీనామధిపతయే
సోమాయేదం నమమ

13. ఓం సవితా ప్రసవానాం అధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - ప్రసవానాం అధిపతయే
సవిత్రం ఇదం నమమ

14. ఓం రుద్రః పశూనాం అధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా - పశూనా మధిపతయే
రుద్రాయేదం నమమ
అప ఉపస్పృశ్య - (నీటితో చేతులు తుడుచుకొని)

15. ఓం త్వష్టా రూపాణాం అధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ బ్రహ్మన్ అస్మిన్నక్షత్రే స్యామా శిష్య
స్యాం పురోధాయాం అస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవ

హోత్యాగ్ం స్వాహా - రూపాణాం అధిపతయే త్వష్ట్రే
ఇదం నమమ

16. ఓం విష్ణుః పర్వతానాం అధిపతిః -

సమావత్వస్మిన్ .... స్వాహా- పర్వతామధిపతయే విష్ణవ
ఇదం నమమ

17. ఓం మరుతో గణానాం అధిపతయః -

ఇమే అవత్వస్మిన్ .... సా హా - గణానామధిపతిభ్యో
మరుద్భ్య ఇదం నమమ
మృత పితృకశ్చేత్ - ప్రాచీనావీతి (తండ్రి దివంగతు
డైనచో)

18. పితరః పితామహాః, పరేవరే తతా స్తతా స్తతామహా ఇహ
మావత ॥ తేమావంత్వస్మి .... స్వాహా - పిత్రాదిభ్యో
దేవేభ్య ఇదం నమమ ॥

అథ రాష్ట్రభృత్ హోమాః
(ఇవి 22 మంత్రములు)

(యజ్ఞోపవీతీ - అపఉపస్పృశ్య)

1. ఋతాషాట్ ఋతధామాగ్నిః గంధర్వః స ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రం పాతు తస్మై స్వాహా ॥ ఋతాసాహే, ఋతధామ్నే
అగ్నయే గంధర్వాయేదం నమమ ।

2. తస్యౌషధయోప్సరసః, ఊర్జోనామతా । ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రం పాన్తుదాభ్యస్స్వాహా ॥ ఓషధీభ్యోప్సరోభ్య ఊర్గ్భ్యః
ఇదం నమమ

3. సగ్ంహితో విశ్వసామా సూర్యోగంధర్వః స ఇదం
బ్రహ్మ క్షత్రం పాన్తుతాభ్యస్స్వాహా ॥ సగ్ంహితాయ
విశ్వసామ్నే సూర్యాయ గంధర్వాయేదం నమమ

4. తస్యమరీచ యోప్సరస ఆయువోనామతా, ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రం పాన్తు తాభ్యస్స్వాహా ॥ మరీచీభ్యోఽప్సరోభ్య
ఆయూభ్య ఇదం నమమ

5. సుషుమ్న స్సూర్యరశ్మిశ్చంద్రమా గంధర్వః స ఇదం .... స్వాహా ॥ సుషుమ్నాయ సూర్యరశ్మయే చంద్రమసే గంధర్వాయేదం నమమ ॥

6. తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసో బేకురయో నామతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాన్తు తాభ్యస్స్వాహా ॥ నక్షత్రాణా మధిపతయే చంద్రమస ఇదం నమమ ॥

7. భుజ్యుస్సుపర్ణో యజ్ఞో గంధర్వః స ఇదం .... స్వాహా ॥ భుజ్యవే సుపర్ణా యజ్ఞాయ గంధర్వాయేదం నమమ ॥

8. తస్య దక్షిణా అప్సరసస్తవా నామతా ఇదం....స్వాహా ॥ దక్షిణాభ్యోఽప్సరోభ్యస్తవాభ్య ఇదం నమమ ॥

9. ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా మనో గంధర్వః స ఇదం.... స్వాహా॥ ప్రజాపతయే విశ్వకర్మణే మనసే గంధర్వాయేదం నమమ ॥

10. తస్యర్క్సామాన్యప్సరసో వహ్నయో నామతా ఇదం స్వాహా ॥ ఋక్సామేభ్యోఽప్సరోభ్యో వహ్నిభ్య ఇదం నమమ ॥

11. ఇషిరో విశ్వవ్యచా వాతో గంధర్వస్స ఇదం....స్వాహా ॥ ఇషిరాయ విశ్వవ్యచసే వాతాయ గంధర్వాయేదం నమమ॥

12. తస్యాపోఽప్సరసో ముదా నావతా ఇదం .... స్వాహా ॥ అద్భ్యోఽప్సరేభ్యో ముదాభ్య ఇదం నమమ ॥

13. భువనస్యపతే యస్య త ఉపరిగృహా ఇహ చ ఽస నో రాస్వాజ్యానిగ్ం రాయస్పోషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ం స్వస్తిగ్ం స్వాహా ॥ భువనస్యపత్యా ఇదం నమమ.

14. పరమేష్ఠ్యధిపతిర్మృత్యుర్గంధర్వస్స ఇదం....స్వాహా ॥ పరమేష్ఠినేఽధిపతయే మృత్యవే గంధర్వాయేదం నమమ॥

15. తస్య విశ్వమప్సరసో భువో నామతా ఇదం—స్వాహా ॥ విశ్వస్మా అప్సరోభ్యో భూభ్య ఇదం నమమ ॥

16. సుక్షితి స్సుభూతిర్భద్రకృత్సువర్వాన్పర్జన్యో గంధర్వస్స ఇదం స్వాహా ॥ సుక్షితయే సుభూతయే భద్రకృతే సువర్వాయ పర్జన్యాయ గంధర్వాయేదం నమమ ॥

17. తస్యవిద్యుతోప్సరసోరుచో నామతా ఇదం .... స్వాహా ॥
విద్యుద్భ్యోఽప్సరోభ్యో రుగ్భ్య ఇదం నమమ.

18. దూరే హేతిరమృడయో మృత్యుర్గంధర్వస్స ఇదం... స్వాహా ॥
దూరే హేతయే అమృడయాయ మృత్యవే గంధర్వాయేదం
నమమ ॥

18. తస్య ప్రజా అప్సరసో భీరువో నామతా ఇదం.. స్వాహా ॥
ప్రజాభ్యోఽప్సరేభ్యో భీరుభ్య ఇదం నమమ ॥

20. చారుః కృపణకాశీకామోగంధర్వస్స ఇదం.... స్వాహా ॥
చారవే కృపణ కాశినే కామాయ గంధర్వాయేదం నమమ.

21. తస్యాధయోప్సరసశ్శోచయ స్తీర్ణామతా ఇదం... స్వాహా ॥
ఆదిభ్యోప్సరోభ్యశ్శోచయన్తీభ్య ఇదం నమమ.

22 సనోభువనస్య పతే యస్యత ఉపరిగృహా ఇహచ ఉరు
బ్రహ్మణేఽస్మై క్షత్రాయ మహిశర్మయచ్ఛస్వాహా ॥
భువనస్య పతయే బ్రహ్మణ ఇదం నమమ.

(ఇతి రాష్ట్రభృతః)

19. (రాష్ట్రభృద్ధోమాః - ఐచ్ఛికాః - తస్మాత్ అనావశ్యకాః ।
తథాపి, ఉత్తరోత్తర శిష్యతాం (ఈ రాష్ట్రభృత్ హోమ
ములు ఐచ్ఛికములు - అవశ్యకములు కావు. ఐనను
పౌరోహితాదులు వేరే నేర్చుకొని ఉపయోగించుకొందురు
గాత)

20 ప్రా. పత్యఋక్ - ప్రజాపతే నత్వదేతాన్యన్యో విశ్వా
జాతాని పరితాబభూవ యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో
అస్తు వయగ్ంస్యామ పతయో రయీణాగ్ం స్వాహా ॥
ప్రజాపతయ ఇదం నమమ

21. వ్యాహృతయః -
భూస్స్వాహా - అగ్నయ ఇదం నమమ
భువస్స్వాహా - వాయవ ఇదం నమమ
సువస్స్వాహా - సూర్యాయేదం నమమ
భూర్భువస్సువస్స్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం నమమ

22. యజుర్వేద్రిష హోమః - ఏవంగుణ అస్మిన్ కర్మణి యజు
ర్వేద్రిష ప్రాయశ్చిత్తం కరిష్యే - హస్తం ప్రక్షాల్య ।
అతమితోః ప్రాణానాయమ్య విష్ణుర్విష్ణుర్విష్ణుః

సంకల్ప ప్రభృతి ఏతావత్పర్యంతం నానాప్రకారేణ
సంభావిత సకలదోష నిర్హరణార్థం సర్వప్రాయశ్చిత్తం
కరిష్యే –

ఓం భూర్భువస్సువస్స్వాహా- ప్రజాపతయ ఇదం నమమ

23. ఉత్తర పరిషేచన విధిః -

అదితేఽన్వమగ్గ్ంస్థాః

అనుమతేఽన్వమగ్గ్ం స్థాః

సరస్వతేఽన్వమగ్గ్ం స్థాః

దేవ సవితః ప్రాసావీః

24 స్నాత్వావభృథ విధిః -

1. ప్రణీతాసు అప ఆనీయ

ఓం సదసి సన్మే భూయాః

సర్వమసి సర్వమ్మే భూయాః

పూర్ణమసి పూర్ణమ్మే భూయాః

అక్షితమసి మామేక్షేష్ఠాః

25. మార్జనమ్ :

1. ఓం యేన దేవాః పవిత్రేణ । ఆత్మానం పునతే సదా ।

తేన సహస్రధారేణ । పావమాన్యః పునంతుమా ॥

2. ఓం ప్రాజాపత్యం పవిత్రం । శతోద్యామగ్ం హిర

ణ్మయం । తేన బ్రహ్మవిదో వయం పూతం బ్రహ్మ

పునీమహే ॥

3. ఓం ఇంద్రస్సునీతీ సహమా పునాతు । సోమస్స్వస్త్యా

వరుణస్సమీచ్యా । యమోరాజాప్రమృణాభిః పునాతమా ।

జాతవేదామోర్జయన్త్యా పునాతు ।

26. దిఙ్మార్జన మంత్రాః -

1 ఓం ప్రాచ్యాన్దిశి దేవా ఋత్విజో మార్జయన్తాం ।

2. దక్షిణాయాన్దిశిమాసాః పితరో మార్జయన్తాం ।

3. ఓం ప్రతీచ్యాన్దిశి గృహాః పశవో మార్జయన్తాం ।

4. ఓం ఉదీచాన్దిశి అప ఓషధయో వనస్పతయో మార్జ

యన్తాం ।

6. ఓం ఊర్ధ్వాయాన్దిశి యజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మార్జయన్తాం

27. అంజలౌ పూర్ణపాత్రోదక నినయనం.(అకార జకారః)

1. ఓం సముద్రం వః ప్రహిణోమిస్వాం యోనిమపిగచ్ఛత।
అచ్ఛిద్రః ప్రజయా భూయాసం మా పరాసేచి మత్పయః

2. అంజలౌ పూర్ణపాత్ర మానయతి।
రేతఏవాస్యాం ప్రజాం దధాతి॥

3. ప్రజయాహిమనుష్యః పూర్ణః। ముఖం విమృష్టే।

4. అవభృథస్యైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి.
శాంతిరస్తు। కర్మసమృద్ధిరస్తు। భగవాన్ వాస్తోష్పతిః ప్రియతాం॥

28. పరిస్తరణ విమోకః - అగ్నేస్తృణాన్ అపచినోతి।
తేజస్వీ యజస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భవతీతి విజ్ఞాయతే।

29. అగ్న్యలంకరణం -
అగ్నిం అలంకృత్య- అగ్నయేనమః....జాతవేదసేనమః

30. బ్రహ్మపూజా - (బ్రాహ్మణోత్తముని పూజచేసి దక్షిణ భక్తిపూర్వకముగా నివ్వవలెను)

31. స్వస్తి - శ్రద్ధాం - మేధాం - ఇత్యాది శ్లోకత్రయం-

32. గోత్రపఠనం – చతుస్సాగర పర్యంతం-అభివాదయే.
(జయాదయః సమాప్తాః)

గమనిక :-

1. బ్రాహ్మణులు భోజనాత్పూర్వము గాయత్రీమంత్రమున ప్రోక్షించి "ఓం భూర్భువస్సువః ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్। సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి। అమృతమస్తు। అమృతోపస్తరణమసి। సర్వం పరమేశ్వరార్పణమస్తు(అని నీళ్ళువదలి) ఓం ప్రాణాయస్వాహా। ఓం అపానాయస్వాహా। ఓం వ్యానాయస్వాహా। ఓం ఉదానాయ స్వాహా। ఓం సమానాయస్వాహా। అను అయిదు స్వాహాకారములతో కొంచెము కొంచెము అన్నమును తినవలెను.

2. ఇక ఉత్తరాపోశనం -
"అమృతాపిధానమసి" ఇత్యుదకం పీత్వా ఉత్తిష్ఠేత్॥

3. ఉచ్ఛిష్ట భాగ్యేభ్యో జలదానం -
శ్లో॥ రౌరవే పుణ్యనిలయే పద్మార్బుద నివాసినాం
అర్థినా ముదకం దత్తం అక్షయ్యముపతిష్ఠతు॥
(ఉద్ధరిణతో జలమును ఎంగిలిచేతిలో పోసుకొని విడువవలెను)

8. కరపాద ప్రక్షాళనాదికం - తతః ఆసీనో భూత్వా -
ఆచమ్య - హృదయదేశం అభిమృశ్య, "ప్రాణానాం గ్రంధిరసిరుద్రో మావిశాంతకః । తేనాన్నేన ఆప్యాయస్వ" అని పలికి, దక్షిణపాదాంగుష్ఠే దక్షిణపాణినా జలనిస్రావణం। (కాళ్ళు చేతులు కడుగుకొని కూర్చుండి, ఆచమనముచేసి ఉదకముతో హృదయముతాకి, దక్షిణ బొటనవ్రేలిని దక్షిణ చేతితో తాకి) "అంగుష్ఠమాత్రః పురుషోఽంగుష్ఠంచ సమాశ్రితః । ఈశ స్సర్వస్య జగతః ప్రభుం ప్రీణాతి విశ్వభుక్। జలమును వదం వలెను.

ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః.

విప్రసంవర్ధని మండలి, విజయవాడ

అభిమానులు

H.E. శ్రీ కోన ప్రభాకరరావుగారు B.ABL.-గవర్నరు, సిక్కిం
జస్టిస్ శ్రీ వేమగంటి మాధవరావుగారు-హైకోర్టుజడ్జి, హైదరాబాదు
,, శ్రీ మామిడన్న జగన్నాధరావుగారు ,, ,,
,, శ్రీ పమిడిఘంటం కోదండరామయ్యగారు ,, ,,
శ్రీ P.L. శివరాంగారు I.A.S (Retd) ,,
శ్రీ M.S. శర్మగారు జడ్జి (Retd) ,,
శ్రీ శ్రీరామగిరి రామచంద్రరావుగారు-అడ్వకేట్
చైర్మన్, పాణ్యం సిమెంట్స్ ,,
శ్రీ K.G.K మూర్తిగారు-జనరల్ మేనేజర్-ఆంధ్రాబ్యాంక్ ,,
శ్రీ నిడుమోలు శ్రీరామమూర్తిగారు-అసిస్టెంట్
ఇన్‌కంటాక్సు కమీషనర్ ,,
శ్రీ మండూరు పార్థసారథిగారు-B.A LLB ఎడిటర్ ,,
శ్రీ నాదెండ్ల సీతారామాంజనేయులుగారు-Bcom ,,
శ్రీ వల్లూరు శివకోటిరాజుగారు B.A,LLM ,,
శ్రీ చివ్వేముల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిగారు M.A. ,,
డా॥ శ్రీ దివాకర్ల వేంకటావధానులుగారు M.A Phd, ,,
శ్రీ I.B రామకృష్ణారావుగారు B.A. ,,
శ్రీ మారెళ్ళ కనకరాజుగారు B.ALT ,,
శ్రీ రాళ్లాతి శ్రీహరినాధగారు-B.A.,LLB ,,
శ్రీ ,, దశరధరామయ్యగారు-B.A LLB ,,
శ్రీ B. రామకృష్ణఅయ్యంగారు సికింద్రాబాదు
శ్రీ కోలా లలితామనోహర్‌గారు ,,
శ్రీ గోళ్ళమూడి వేదమాధవరావుగారు ఎడిటర్ వరంగల్
నేతి శివయ్యగారు B.A.B.Ed శ్రీకాళహస్తి